

22Z007NBIS

Statutair ABVV-congres 2 en 3 juni

Congresresolutie 'staats hervorming' Voor een daadkrachtige en solidaire overheid

Voor het ABVV is het debat over de staatsinrichting van kapitaal belang.

Voor het ABVV is een slagkrachtige en solidaire overheid, met sterke overheidsdiensten daarbij prioritair.

Voor het ABVV is een nieuwe bevoegdheidsoverdracht niet in het belang van de werknemers. Een verdere staats hervorming zou immers raken aan de federale solidariteitsmechanismen zoals de SZ, het arbeidsrecht, het overleg over lonen en arbeidsvoorwaarden. De voorbije staats hervormingen zijn op dat vlak al te ver gegaan, zoals de overdracht van delen van de SZ.

Het ABVV verzet zich dan ook radicaal tegen het splitsingsdiscours van de nationalist.

1. Het ABVV komt op voor **een slagkrachtige en solidaire overheid, met sterke overheidsdiensten**.
 - a. Doorheen de opeenvolgende crises – de bankencrisis, de pandemie, de galopperende energieprijzen - wordt het falen van de markt aangetoond en is het de overheid die de economie moet recht houden. Het ABVV eist daarom dat de overheid zich niet langer beperkt tot het opvangen van de schokken, maar een sterkere rol verwerft in de economie door de markt meer te sturen en meer economisch initiatief neemt in strategische sectoren, zoals de energiesector. Het sneller optillen van de overheidsinvesteringen naar 4% van het BBP is daarbij een belangrijke hefboom.
 - b. Het jarenlange omarmen van neoliberale beleidsrecepten ligt aan de basis van loonmatiging, besparingen op de overheidsuitgaven en het afbouwen van de overheidsdiensten. Besparingen die ervoor zorgen dat de kwaliteit van overheidsdiensten vaak ondermaats is gebleken. Onderbemande inspectiediensten, afbouw van fysieke overheidsloketten, gebrekkige aanpak van de recente watersnood, zijn maar enkele voorbeelden. Het ABVV eist dat het voorzien in performante overheidsdiensten opnieuw een prioriteit wordt op alle beleidsniveaus.
 - c. Het ABVV eist dat er een einde komt aan de besparingsdrift en dat er volop wordt ingezet op duurzame relance op alle beleidsniveaus. Dat veronderstelt een grondige wijziging van de Europese begrotingsegels, maar ook een meer rechtvaardig fiscaal beleid dat voldoende overheidsinkomsten garandeert.
2. Het ABVV blijft voorstander van een federale staatsinrichting met sterke overheden op alle beleidsniveaus en met een sterke samenwerking tussen die beleidsniveaus. In tegenstelling tot het concurrentie-federalisme dat we op vandaag kennen en die ingaat tegen onze waarden van solidariteit, kan alleen een federalisme gebaseerd op samenwerking en interpersoonlijke solidariteit, de solidariteit versterken die op federaal niveau nodig is om het splitsingsdiscours van de nationalist tegen te gaan. Samenwerkingsfederalisme mag geen slogan zijn, maar moet concreet gestalte krijgen en over de nodige hefbomen beschikken (samenwerkingsprotocollen, een Overlegcomité dat werkt, en zo nodig de invoering van een hiërarchie van normen).

3. De unitaire staat is doorheen de verschillende staatshervormingen geëvolueerd in een federale staat, bestaande uit gewesten en gemeenschappen. Solidariteitsmechanismen zoals de SZ en het arbeidsrecht blijven (grotendeels) uniform voor alle werknemers. De regio's beschikken over sociaal- economische hefboomen waardoor het beleid meer rekening kan houden met regionale verschillen en voorkeuren. Een performant regionaal beleid is van belang voor een sterke federale overheid.
4. De voorbije staatshervormingen vertonen heel wat **mankementen en inefficiënties**. Ze zijn het product van politieke compromissen die soms weinig doordacht tot stand kwamen zoals de overdracht van de kinderbijslag. Ze zorgden vaak ook voor een grotere complexiteit (bijvoorbeeld ondoorzichtige regels voor het bijzonder vrachtvervoer). De versnippering van beleid over verschillende overheidsniveaus is bovendien verantwoordelijk voor bijkomende administratieve uitgaven.
5. Voor het ABVV is staatshervorming geen doel op zich maar een middel om te komen tot een staatsinrichting die efficiënter is en die de sociale en economische belangen van alle werknemers (nog) beter kan verzekeren. Voor het ABVV is het doorslaggevende criterium: gaan de werknemers er op vooruit of niet?
6. Het ABVV verzet zich met klem **tegen het splitsingsdiscours van nationalist**. Want dat brengt de federale solidariteit, zoals de Sociale zekerheid en het arbeidsrecht, in gevaar en dat gaat regelrecht in tegen de belangen van de werknemers. Het ABVV stapt ook niet mee in het discours dat verdere staatshervorming onafwendbaar is, maar de herfederalisering van bepaalde bevoegdheden (zoals de kinderbijslag) mag geen taboe zijn.
7. Het ABVV stelt ondubbelzinnig dat **er niet kan worden geraakt aan de federale, sociale solidariteitsmechanismen**, met name: de Sociale Zekerheid, het arbeidsrecht en de cao's, de loonvorming, het sociaal overleg over de arbeidsvoorwaarden. Ook op vlak van fiscaliteit kan er geen sprake zijn van een concurrentiestrijd tussen de gewesten. Zo moet de vennootschapsbelasting federaal blijven en mag de personenbelasting niet verder worden versnipperd.
8. Wat de **Sociale Zekerheid** betreft
 - a. Stellen we vast dat doorheen de voorbije staatshervormingen – vooral de 6de –, delen van die SZ werden afgesplitst. Voor de gezondheidszorgen gaat het om gezondheids-preventie, infrastructuur ziekenhuizen, De kinderbijslag werd volledig overgeheveld naar het gewestniveau.
 - b. Voor het ABVV is dit een onaanvaardbare ontwikkeling. Het zorgt ervoor dat de SZ steeds minder een gemeenschappelijke sociale verzekering is waarbinnen alle werknemers recht hebben op gelijke sociale uitkeringen. Het ondergraaft daarmee ook het draagvlak van een solidaire SZ en kan worden aangegrepen om ook de uniforme sociale bijdragen ter discussie te stellen.
 - c. De **gezondheidszorg**:
 - De gezondheidszorg moet deel blijven uitmaken van onze Sociale zekerheid. De financiering van de gezondheidszorg moet op de grootst mogelijke schaal worden georganiseerd, d.w.z. op federaal niveau. Iedereen moet dezelfde hoogwaardige gezondheidszorg krijgen, ongeacht de woonplaats in België.
 - Een overdracht van nieuwe bevoegdheden en middelen naar de deelstaten is voor het ABVV niet aan de orde. Er is daarentegen een evaluatie nodig van de 6de staatshervorming en van het huidige organisatiemodel van de gezondheidszorg. In het debat mag een her-federalisering van reeds overgedragen bevoegdheden niet worden uitgesloten. In ieder geval is een sterke interfederale coördinatie vereist en moet de rol van de interprofessionele vakbonden op alle niveaus verzekerd blijven. Het debat over

de organisatie van ons gezondheidssysteem moet uitgaan van een geïntegreerde visie op gezondheidszorg. De patiënt moet centraal staan doorheen het volledige zorgtraject. Dat houdt onder meer in dat meer samenwerkingsverbanden georganiseerd moeten worden binnen en tussen de verschillende niveaus (lokaal, subregionaal, regionaal, federaal).

- De prioriteit moet nu uitgaan naar hervormingen met het oog op een verbetering van de gezondheidszorg, zoals: het wegwerken van ongelijkheid en werk maken van een betere toegankelijkheid van de zorg; herziening van de financiering (ziekenhuizen, artsen); beter inspelen op ‘nieuwe’ behoeften (zoals geestelijke gezondheidszorg bij jongeren) en de uitdaging van de vergrijzing.

9. Wat het **arbeidsmarktbeleid** betreft

- a. Voor het ABVV is en blijft het arbeidsmarktbeleid een gedeelde bevoegdheid. De deelstaten moeten rekening kunnen houden met hun eigen sociaal- economische realiteit, maar een aantal kaders zoals het arbeidsrecht en de loononderhandelingen moeten onverkort federaal blijven. Op die manier behouden alle werknemers het recht op een gelijke bescherming op vlak van arbeidsvoorwaarden en worden ze niet tegen elkaar in concurrentie geplaatst.
- b. Het ABVV is geen vragende partij voor verdere bevoegdheidsoverdrachten op dit terrein. Er is vooral nood aan meer samenwerking en afstemming. Het huidig institutioneel kader laat reeds ruimte voor eigen beleidsaccenten binnen de federaal gebleven bevoegdheden (bijv. opleiding tijdelijk werklozen, controle beschikbaarheid werklozen). Dit is eigen aan een federale staatsinrichting waarbij regio's een eigen invulling kunnen geven aan de eigen bevoegdheden en – tot op zekere hoogte – aan de reeds gedeelde bevoegdheden. Het pleidooi richting een meer “asymmetrisch beleid” mag geen voorwendsel zijn om de bevoegdheden op een sluipende wijze te herverkavelen. De grote pleitbezorgers voor meer asymmetrie inzake arbeidsmarktbeleid, zijn doorgaans ook voorstander van een meer activerend en sanctionerend beleid richting werklozen en inactieven. Het ABVV eist daarom dat het federaal kader (‘asymmetrische invulling bevoegdheden’) sluitend moet zijn en gelijke sociale zekerheidsrechten moet garanderen en dat de betrokkenheid van de sociale partners bij de invulling van de vrijheidsgraden op alle niveaus moet verzekerd zijn. Wanneer het federaal kader nadelig is voor de werknemers en het onderscheid dreigt te versterken tussen regio's in termen van sociale bescherming, dan moeten we dit kunnen aanvechten.

10. Wat het inkomens- en **fiscaal beleid** betreft

- a. Blijft het ABVV op het standpunt dat er nood is aan fiscale (opwaartse) harmonisering op een zo hoog mogelijk niveau, zeker voor belastingen met mobiele grondslag, zoals kapitaal en bedrijfswinsten. De vennootschapsbelasting moet daarom federaal blijven.
- b. Meer in het algemeen mag het fiscaal en parafiscaal niet leiden tot concurrentie tussen de werknemers, veroorzaakt door een verschil in inkomen.
- c. De 6de staatshervorming heeft de gewesten een grotere belastingautonomie bezorgd, vooral op vlak van personenbelasting. Dat maakt deel uit van een grotere autonomie en responsabilisering van de gewesten. Voor het ABVV is het cruciaal dat de regionale aanwending van die bevoegdheid geen afbreuk doet aan de progressiviteit van de (personen)belasting. En voorafgaandelijk moet er afstemming zijn, want belastingkortingen zoals de Vlaamse jobbonus hebben een impact op het inkomensbeleid.

11. Solidaire **financiering overheden**

- a. In alle federale staten is er sprake van een mix van de financiële verantwoordelijkheid van de deelstaten en de garantie van een noodzakelijke solidariteit richting deelstaten met geringere fiscale inkomsten. Ook in het federale België is dat het geval via de financieringswet (die de financieringsstromen regelt tussen de overheden). De 6^e staatshervorming hervormde echter de financieringswet en het solidariteitsmechanisme

(afbouw over 10 jaar vanaf 2024). Deze hervorming heeft het solidariteitsmechanisme tussen de deelstaten dus sterk verzwakt.

- b. Er is een objectieve evaluatie nodig van de effecten ervan op de financiering van de verschillende overheden. Voor het ABVV is een belangrijk criterium hierbij of de verschillende overheden voldoende middelen en mogelijkheden hebben om aan de maatschappelijke en sociale behoeften te voldoen op de domeinen waarvoor ze bevoegd zijn.

12. Nadenken over het **gewenste model van staatsinrichting**

- a. Om richting te geven aan het debat over staatshervorming is het van groot belang dat het einddoel wordt afgesproken, zoals het behoud van een sterke federale overheid, van sterke federale solidariteitsinstrumenten en sterke overheidsdiensten. Bovenal is het essentieel te vertrekken van een analyse van de behoeften en prioriteiten van de werknemers.
- b. Voor de werknemers en het ABVV is de overdraagbaarheid van rechten tussen gewesten van groot belang.

13. Een onderbouwd en **overlegd proces** van staatshervorming

- a. De organisatie van de overheid mag niet het resultaat zijn van improvisatie. De impact van voorbije en toekomstige hervormingen moet vooraf ingeschat worden en het voorwerp zijn van voorafgaandelijk overleg.
- b. Het ABVV eist dat sociale gesprekspartners worden betrokken, zeker voor die domeinen waar we zelf mede verantwoordelijk zijn, zoals SZ.